

Pedikulóza

Opatrenia pri výskyte prenosného parazitného ochorenia - pedikulózy (zavšivenia)

- Keď zistí rodič zavšivenie dieťaťa, ohlási túto skutočnosť zodpovednému pracovníkovi školského zariadenia (triedny učiteľ, riaditeľ), ktoré dieťa navštevuje.
- Pri zistení výskytu vší u dieťaťa v škole, triedny učiteľ oznámi túto skutočnosť vedeniu školy a zákonnému zástupcovi dieťaťa.
- Triedny učiteľ, resp. vedenie školy okamžite telefonicky vyzve rodiča, aby si dieťa odviezol a odstránil zavšivenie. Preventívne všetci členovia rodiny by mali použiť prípravok proti všiam, zároveň je potrebné, aby doma vyčistili posteľnú bielizeň, odev, čiapky, predmety osobnej hygieny.
- Triedny učiteľ oznámi rodičom všetkých prítomných žiakov výskyt pedikulózy v kolektíve a následne ich vyzve k dôkladnej prehliadke vlasov u dieťaťa ako aj o včasnom aplikovaní dezinfekčných prostriedkov. Zároveň upozorní rodičov na dôslednú dezinfekciu čiapok a šálov.
- Riaditeľ školy nadiktuje všetkým žiakom prostredníctvom školského rozhlasu oznam pre všetkých rodičov o výskyte vší na škole. Oznam dajú žiaci rodičom podpísať, triedny učiteľ skontroluje.
- V škole sa čiapky a šály uložia do lavice, príp. do PVC tašiek, nenechajú sa na vešiaku s kabátmi.
- Zásadné je zabezpečenie primeranej úrovne osobnej hygieny. Každý člen kolektívu musí používať vlastné predmety osobnej hygieny.
- V prípade výskytu vší je nutné včasné začatie dezinfekčnej akcie, ktorú je potrebné vykonať v celom kolektíve, t.j. aj u zdravých členov triedy a rodiny. Použitie šampónu je nutné po 14 dňoch opakovať v celom kolektíve aj v rodine.
- Všami napadnuté dieťa prekonáva prenosné ochorenie, t.j. nesmie navštevovať v čase liečenia kolektívne zariadenie.
- O liečbe zo zavšivenia a dočasnom vyradení dieťaťa z kolektívu rozhoduje príslušný lekár. Dieťa sa môže do kolektívu vrátiť až po predložení lekárskej správy o ukončení liečenia na pedikulózu.
- Hlavnú zodpovednosť za odstránenie vzniknutého problému má zákonný zástupca žiaka.
- O potrebných základných krokoch v prípade zavšivenia sú rodičia informovaní aj prostredníctvom internetovej stránky školy.

Metodické usmernenie k prevencii zavšivenia (Pedikulózy) v detských kolektívoch

- vypracované RÚVZ so sídlom v Trnave v súlade s § 12 zákona NR SR Č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Každoročne sa v jesenných a zimných mesiacoch zaznamenáva zvýšený výskyt zavšivenia u detí v predškolských a školských zariadeniach. Z tohto dôvodu Vás upozorňujeme na **epidemiologickú charakteristiku** tohto ochorenia a zároveň Vás týmto vyzývame k aktívnej spolupráci, smerujúcej k zlepšeniu epidemiologickej situácie vo výskyte tejto nákazy.

Zavšivenie (Pediculosis) je prenosné parazitárne ochorenie, ktoré spôsobuje parazit voš detská resp. hlavová. Keďže voš detská parazituje len na človeku, prameňom nákazy je zavšivený človek. Od zavšiveného človeka je možný prechod na nového hostiteľa od začiatku zavšivenia až do doby jeho likvidácie. Vši sa u človeka nachádzajú vo vlasovej časti hlavy, najčastejšie v spánkovej oblasti (za ušami) a v oblasti zátylku.

Parazita je možné najčastejšie identifikovať prítomnosťou svetlých vajčiek - hníd.

Hnidy samičky prilepujú v tesnej blízkosti pokožky hlavy t. j. ku koreňom vlasov. Na základe priemerného rastu vlasu 1 cm mesačne, je možné podľa vzdialenosti hníd od povrchu hlavy odhadnúť dobu trvania zavšivenia. Hnidy o veľkosti 0,8 x 0,3 mm sú spočiatku biele a majú lesklý povrch, staršie hnidy sú zažltlé až žltohnedé. Na povrchu hnidy je viečko, ktorým vyľahnutá voš vylieza. Hnidy zostávajú na vlasoch pevne prilepené aj po vyľahnutí vší. Voš detská sa živí prúdiacou krvou a za prirodzených podmienok prijíma krv každé 2 - 3 hodiny. Poštipanie všou silne svrbí, škriabaním sa ranky po uštipnutí môžu následne znečistiť a infikovať, čo spôsobuje bakteriálny zápal tzv. impetigo a vznik ekzému.

Prenos z človeka na človeka sa realizuje priamym kontaktom pri ležení, hlavne v kolektívoch, v menšej miere prostredníctvom rôznych predmetov ako sú hrebene, kefy, čiapky, osobná alebo posteľná bielizeň.

K udržaniu priaznivej epidemiologickej situácie vo výskyte tohto ochorenia je potrebné realizovať nasledovné preventívne a represívne opatrenia:

1. - Vlasy ošetriť prípravkom proti všiam dostupným na trhu, k dispozícii sú prípravky vo forme vlasového gélu, šampónu, dezinfekčného spreja, kondicionéra (napr. PEDICUL HERMAL, HEDRIN, DIFFUSIL H spray, DIFFUSIL CARE spray, PARASIDOSE šampón, PEDICAP olej, NEEMOXAN kondicionér a pod.) Pri aplikácii dodržiavať pokyny výrobcu, prípravkom ošetriť celú vlasatú časť hlavy a dodržať čas pôsobenia prípravku. Po aplikácii prípravku je potrebné vlasy dôkladne povýčesávať hustým hrebeňom systematicky od koreňov po konce vlasov. K zaisteniu spoľahlivého účinku (na likvidáciu lariev vyľahnutých z hníd) je potrebné použitie niektorých prípravkov zopakovať za 8-10 dní resp. podľa návodu výrobcu.

- Okrem aplikácie prípravkov proti všiam je odporúčané 2 x do týždňa použiť metódu aplikácie vlasového kondicionéru a česania hustým hrebeňom na mechanické odstránenie hníd alebo vší.

Všeobecným predpokladom boja proti zavšiveniu je dobrá úroveň osobnej hygieny a častá výmena osobnej a posteľnej bielizne, udržiavanie poriadku v skrinách na šaty, čisté hrebene, kefy, uteráky, tepláky, čiapky a šále. Pri výskyte zavšivenia je nutné čiapky, šále, šatky vyprať min. v 2 cykloch pri odporúčaných teplotách a dôkladne

vysušiť, osobnú a posteľnú bielizeň vyprať pri vysokých teplotách a vyžehliť, hrebene a vlasové kefy dôkladne vyčistiť saponátom a teplou vodou a nepoužívať 2 dni.

- Každý člen kolektívu musí používať vlastné predmety osobnej hygieny (uterák, hrebeň) a zabrániť ich vzájomnému požíciavaniu. To platí aj v prípade šatiek, čiapok a iných pokrývok hlavy.
- V škole vykonať dezinfekciu žieniek Biolitom na ležúci hmyz, dôkladne vyvetrať a minimálne 3 - 4 dni nepoužívať.
- Pri výskyte vší je nutné zabezpečiť preventívne odvšivenie aj u nepostihnutých členov rodiny, ďalej u nepostihnutých žiakov aj pedagógov v triede.

2. - Pri zistení zavšivenia konkrétného žiaka v triede triedny učiteľ písomne informuje jeho zákonného zástupcu o tom, že u jeho dieťaťa bol zaznamenaný výskyt vší so žiadosťou o vyšetrenie dieťaťa u príslušného pediatra.

- Triedny učiteľ písomne oznámi zákonným zástupcom žiakov, ktorí boli v úzkom kontakte s chorým vykonanie povinnej kontroly hlavy dieťaťa v domácom prostredí spolu s preventívnym ošetrením vlasov dezinfekčným prípravkom na vší.

- Na základe potvrdenia diagnózy B 85 (pediculosis) zavšivenia pediatrom je potrebné vylúčiť dieťa z kolektívu až do ukončenia liečby.

Prijatie dieťaťa späť do školského, alebo predškolského zariadenia je možné len na základe predloženia potvrdenia od príslušného pediatra o uzdravení dieťaťa!

Rodič má povinnosť starostlivosti o dieťa, vrátane umožnenia poskytnúť mu zdravotnú starostlivosť. Ak rodič odmietne liečenie dieťaťa, možno túto skutočnosť považovať za nedodržanie povinnosti starostlivosti o toto dieťa a navyše dochádza aj k porušeniu základných práv dieťaťa. Riešenie tejto situácie je v kompetencii zodpovedných inštitúcií v sociálnej oblasti.

LEGISLATÍVA Zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona NR SR č. 140/2008 Z. z. ustanovuje v § 51 povinnosti fyzických osôb a v §52 povinnosti fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb plniť opatrenia na predchádzanie ochoreniam. Podľa § 12 ods.2 písm. e) citovaného zákona medzi takéto opatrenia patrí aj dezinfekcia a regulácia živočíšnych škodcov. Regulácia živočíšnych škodcov, t.j. dezinsekcia a deratizácia sú preventívne opatrenia vykonávané na zamedzenie vzniku a šírenia prenosných ochorení. Pri vzniku a šírení prenosných ochorení sa vykonávajú opatrenia priamo v ohnisku nákazy. Takýmto škodcom je pre človeka aj voš detská, na ktorej reguláciu výskytu sa vykonáva dezinsekcia. Vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež, § 10 náležitosti prevádzkového poriadku Vyhláška MZ SR č. 585/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení.